LINO UVE WOKVIKE

Chris Oyakhilome, D.Sc., D.D

LINO UVE WOKWIKE

Chris Oyakhilome, D.Sc., D.D

All scripture quotations in this volume are from the King James Version of the Bible unless otherwise indicated. 2nd Edition. 2013

zna Lanton, 2013

Fifth Printing, 2019

ISBN 978-978-51521-0-4 Copyright © 2006 LoveWorld Publishing

Published by: LoveWorld Publishing

3, Adebayo Akande Street, Oregun, Ikeja, Lagos, Nigeria.

Email: info@loveworldbooks.org Website: www.loveworldbooks.org

> email: info@loveworldbooks.org website: www.loveworldbooks.org

All rights reserved under International Copyright Law. Contents and/or cover may not be reproduced in whole or in part in any form without the express written permission of LoveWorld Publishing Ministry.

Itsili mu umu

١.	OVAJILVVELI HKUNGANA NUUVE	,
2.	Lɨno uve ulɨ kɨpeliwa kɨpya	13.
	$\forall$ ve lɨno $\upsigma$ lɨ kɨhoto kange $\upsigma$ taamo wa $\upsigma$ gul	. ~~u~~
	VE	15
4.	Uve veeve n'golosu va Ng ~~u~~ l ~~u~~ ve	21
5.	Uvalililwe ⊎v⊎golosu	23
6.	UVE UVALATSIIWE	25
7.	Uve lino ⊎pokilwe	27
8.	Θ Mepo va Ng Θ L Θ Ve itaama mu n'gati mwave	31
9.	VUVOMBA KİKI UNSİKİ WU VUSAAGA AMASAAGO O	ЭΑ
	V ~~u~~ JAGI?	33
10.	Wigaha ndeeti ~~u~~ ns ~~i~~ k ~~i~~ avamanyaani vaako va	
	KATALE VIK ~~U~~ KUTENGEJ ~~U~~ LA AMAKA?	43
11.	Wigaha ndeeti w ~~u~~ wivona ~~u~~ v ~~u~~ pala n ~~u~~	
	V ~~U~~ K ~~U~~ V ~~İ~~ LWA SIK ~~U~~ KWITSILA	51
12.	UMEPO ⊎MBALATSE N ~~UU~~ VE	59
13	UVE LASIMA ULUTAGE KU TEMBILE?	69

Dearly Beloved,

Mwalimi ku lwokelo lwa vuvule lwa wuumi wa sikutsooni ulwu wupilye palya upwu wamwidiike uYiisu Kilisiti ave Ntwa kange Mpoki vaako.

Ndinogwa ndive nu vunyange nuuve mu siinu isya lweli isyu jyu ng'otsi jya lwidiko lwave vi Nkilisiti, ulwidiko ulukukutanga ukutsenga uvutaamo uvukangasu nu vuhuupa iseke wu tuli mu n'gati mwa Kilisiti. Lino wimanyiise ku lwutsi itsitsovilwe umu manya tsikukupelela ukuva muunu uvi ihuupa iseke tsa wuumi wa sikutsooni.

Ndidoova ukuta uNguluve akupe uMepo va Vumanyi nu luvonekelo pa kummanya uMwene, pakuta amiiho gaako ga vumanyi gamulikwe utugage uvuvaha wa nyilango ijyu akwilangye, kange ulumanye ukuta

6

aga gooni gikwitsa kwave ukuhuma kwa Kilisiti kita uve kuvomba kinu, Ameni. Ulumanyiiso ulu lukukutanga uve ukutengula uvutaamo uvupya mwa Yiisu Kilisiti. Wukunu vugendelela ukumanyila, pwu ikange ugendelelage ukwimba iBibilia jyako nukwimanyiisa jyuve uVuvige uVuvalatse.

Ndikwidika ukuta ilimenyu Iya Nguluve ilili mu n'gati mu Bibilia, likukwandulaga kange linywilitsa uvutaamo wako wa kuvulongolo ukukongana nu luvaatiko lwa Limenyu Iya Nguluve.

UNguluve akusajage siitso, mu Litaawa Iya Y~~iisu~~, Ameni.

Pastor Chris Oyakhilome

UWAJILWELI UKUKONGANA Nuuve

Uve eli muunu evi aletiilye pa mmana egwa egwe elinagwo. Uve eletiilye pakeva kiinu ikye kili ni siinu syolosu mu n'gati mu mwave (imilyango gya vemanyi igya kekepa ekelola, ekepelika, ekwabaasa, ekevonza ne kenuusa). Mu n'gati mwave muli kiinu kiteenga, ewajilweli kiletiilye emmana gwako. Jye numbula jyako ijya vemuunu, ewa we wajilweli waave.

Uvumuunu wa n'gati wu vulya uwu iBibilia jivutsovile kwa 1 Petulo 3:4 jiita, "Apeene

LINO UVE WOKWIKE

evenonu wiinyo vetengelile mu n'gati mu numbula tsiinyo. Uvenonu ewe navunangika evo kenyakaseka we velya ewa keva n'deke ikange nantsosi. Uve we venonu wa kigelelo kya pakyanya pavelongolo pa Ngeleve."

Unsiki ummana gwa muunu gwiswa, inumbula jya mwene jigendelela ukutaama. Igendelelaga ukuva nnonu ukulutiilila unsiki wu naswili, unsiki wu najatsiitsi ikiveetsaga peene ajatsiitse amaka ga kuvomba ikiinu kininie mu kilunga iki ikya mmana. Ummana gwa mwene guweesa guve gusue, napeene umuunu jyu mwene, uvumuunu wa mwene witsiga vugendelelaga ukuva nu vumanyi wooni nduwu aale nawo wu naswili.

Mu ndyango gwa 16 gwa kitabu kya Luuka, uYiisu Kilisiti aapangile ikulongwi jya vaanu vavili uwu vaasue. Uvambele aale vi n'gatsu kange n'doosi uvilangwagwa Lasalo. Ikiinu ikivaha apa na wu vugatsu nu vudoosi uwaale nawo, apeene ungavuleke uvugatsu

wa mwene, aale ni numbula nonu. Unsiki wa asue, aatolilwe na kaviikwa pa kipambaga kya Abulahamu. Umuunu va viili namwene aasue. Umuunu ajwa aale mmosu siitso apa pa kilanga, napeene wa ali mu kilanga nataame vanonu na vanine.

Kange ulumanye ukuta palya upwu aasue, ummana gwa mwene gwasililwe paasi pa mmanga, napeene uYiisu aatsovile akata wu ali kuvuswe, iinamue amiiho, akambona uLasalo ali pa kipambaga kya Abulahamu na aaweesiitse ukummanya. Hi livonia ukuta ummosu ulwa aapitsiga ali n~~u~~ v~~u~~weeso wa k~~u~~lola. Pw~~u~~ akamw~~i~~langa uAbulahamu, akambuula akata, "Sivo. ndidoova unange." Wilola ukuta ummosu ulya aale ne veweeso wa ketsova. ~~U~~Abulahamu na mwene aamwandile. nu mmosu aale nu vuweeso wa kupulika ilimenyu lya Abulahamu, apo ijavoniga ukuta bado aapitsiga ali nu vuweeso wa kupulika.

LINO UVE WOKWIKE

Umuunu ujwa ummosu aapitsiga igendelela ukutsova kange aale ni kyumilwa, nakukuta ikyumilwa kyene, apeene ikange aale mu vukuvilwa. Pwu akadoova akata, "Siwo ndipelile, intavule uLasalo iitse nu kuuma une ilitonyanga lya magasi nditsitsimye ikyumilwa ikyu ndilinakyo." Apa pali kiinu ikinge ikyu tunogye ukukimanya, ikyo gwu maka ugwu aale nago ga kwipulika jyu mwene ugwu aale nago.

łmilyango gyoni gya vumanyi gyapitsiga givomba imbombo. Tsa jilweli aapitsiga ikumbuka ikulongwi nyongosu tsa kunsana, manya aatsovile akata, "Sivo ndidoova unsuung'e mpamato mu vanyamalago aavasue alute akavalumbilile ku kilunga, akavalumbilile avalukololwango." Uju aale na valukololwe vahaano mu kilunga, apo aasagile ukuta, "Ipange angahumile umuunu untunga ukuhuma pagati pa vaanu

aavasue, angalute ku veene, vitsikumwidika. Aavakumbukaga avalukololwe va mwene!

Ili likumanyiise ukuta inumbula jya muunu jigendelelaga ukutaama. Nu muunu wu iholwa vupya, jyu numbula jya mwene jiholwa vupya!

Ku kitabu kya 2 Vakolinto 5:17-18, tuvuulwa ukuta,

"Umuunu uvaveetsaga uvamwidiike uKilisiti, apelilwe vupya, itsa katale tsiluting'iinie, nu vumuunu wa mwene vuvye vupya! Lino uvumuunu uvupya uvu wihuma kwa Nguluve uvi aansuung'ile uKilisiti atusajanie uwe nu Nguluve ku nzila jya vuswe wa mwene uKilisiti. Nuuwe atupye imbombo jya kuvavuula avaanu ulusajano ulwa."

Lino Uve Uli Kipeliwa Kipya

Lino elwakeva wihemiitse ekeva va Yiise Kilisiti kange empelile ave Ntwa va weemi wako, emalile ekwandeka nekehega mu legendo lwa katale elwe waale nalwo pavetengelilo. Kee mmana gwakenzi vugendelelaga ekeva ndewe waale pavetengelilo, napeene mu n'gati eve elimuunu mpya. Ewo wee jitsova iBibilia. Uve neli "fyeta kipeliwa kipya" kwene, apeene elikipeliwa kipya – Kipeliwa kipya ikye nakigelili ekevepwo lesiku (2 Vakolinto 5:17).

Ukutsova ewo nakwu kuta uve lino unotsiiwe vupya, evo vakuteteng'iinie ikange, uve uli vupeliwa vupya — uli muunu impya lwoni. Nda jingave wu jiliwo, uwajilweli wiita uve uli vupeliwa vupya ukukonga uvumuunu wako wa n'gati, nakwu kuta ku mmana gwa kuunzi uve vuvoneka vunge. Ungave waale ni nzwili supi itsagidilwe wu ukanale ukuholwa vupya, na kakavalilo aka tsitsiga supi. Uve wipitsigaga ni mbombo jyako jiijyo, witsiga na vaanu va mu nyumba jyako na vapawiipi vaako.

Nupwu jingave ewo, isiinu isipela uve uveetsge nduwu liwo lino sihambwike. Uli ni siinu isipya isipela uvonekage uwu liwo ulwakuva uvyie muunu mpya mu n'gati mwave.

UVE ULI KIHOTO KANGE VUTAAMO WA NGULUVE

Ukuhumana nu kuholwa vupya, uNguluve akupya amaka ga kuva mwana va mwene (Yohana 1:12). Ikihoto kya Nguluve kivyalilwe mu numbula jyako jya kimuunu. Uve uli vutaamo uvupya; ui vutaamo wa Nguluve uwu uYiisu Kilisiti aviikile vuvepwo ku muunu uvaveetsaga uvikumwidika. Ijyi ndwela jya kudega! Uve uvyie nyavunyange va kihoto kya Nguluve (2 Petulo 1:3-4).

Lino uNguluve vi Dadaajyo! Itsi tsili ndeetindeeti?

łkihoto kiholwa ikange ikihoto; kyu kiinu imbwa jihola imbwa. Yohana 1:12-13 iita. "Apeene valya vooni avaamwupilye nu kumwidika, wu aavapelye vave vaana va Nguluve. Avo vavye vaana va Nguluve, nakwu kuta ukukongana ni kivumbuku kya veene, pange ukukongana nu kuholwa kivumuunu, apeene uNguluve vi mwene avapelile vave vaana va mwene jyumwene."

Uve wihemu mu kikolo kya Ngeleve. Uve eli nninie mu vaanu avanyavenyange mu nyumba jya mwene eNgeleve, kwe keta eve eli mwenenyumba va kekyanya eke ekwe aliko eNgeleve.

UNguluve ikukuvombela uve. Alakupa isiinu isyu unogye ukuva nasyo ukukongana nu vumosu wa mwene uvuluti uwu alinawo ku wiimikiwa uvugendela mwa Yiisi Kilisiti (Vafilipi 4:19). UNguluve ali nu luvaatiko ulunonu ku nongwa jya vutaamo wave

eve, elwe aaleteteng'iinie we ekanale eve ekeholwa vepya. Eve eli legano lwa legano lwa Ngeleve, kange eholilwe mu nyumba inya legano. Iki kiinu kileti siitso kwave. Akepye eweemi evepya eve paketa eve eweese ekeva nyavenyange mu vanyanyumba va mu Ledeeva lwa mwene.

HBibilia jitsova jiita uNguluve akupye uwuumi wa sikutsooni. Uvu wuumi uvuli mu n'gati mwa Nguluve, uwu vukumbiika umwene ave nduwu aliwo. Ewo mwu vuveelye uvutaamo wa kiNguluve. Uwuumi uwa wu waapelile uvuguli vulemwe ukunsigilila uYiisu Kilisiti aleke ukutsuuka. Uvu wuumi wa vutsuuka, nu wuumi uvu lino vuli mu n'gati mwave?

"Uwooleletsi uwa wu uvu:
UNguluve atupye uwuumi
wa sikutsooni. Uwuumi uwa
tukuwuupilila ukuhuma ku Mwa-

na va mwene. Umuunu uvali nu vuhange nu Mwana va Nguluve, ali nu wuumi uwa. Lino, umuunu untsila vuhange nu Mwana va Nguluve, nali nawo uwuumi uwa. Ndikuvavigila amamenyu ago, unyie nyi mukulyidika ilitaawa lya Mwana va Nguluve, pakuta mulumanye ukuta muli nu wuumi wa sikutsooni" (1 Yohana 5:11-13).

Mwene umuunu ulya uvali nu MWANA mu n'gati mu mwene, vi mwene ikava uwuumi uvu, manya uwuumi uvu vuli mu n'gati mu Mwana va Nguluve. Unsiki upwu wamwupilye uYiisu mu wuumi wako, baaho wuupilye navu wuumi uwa.

Uwuumi uvu vukukuteluhitsa ikiveetsaga ikyu vukwagana nakyo. Vukukuviika uve muunu va pakyanya unsiki gwoni. Pwu lino,

uve gendelega ukukumbuka ikiinu ikyo! UNguluve nivejangwa pange kutelutswa ni kiveetsaga. Lino ulinawo uwuumi wa mwene: nalusiku ulavejangwa pange kuleswa, ulwakuva uMepo jyu julya uvi aantsusiitse uYiisu Kilisiti, vi jyu jyulya uvi itaama mu n'gati mwave! (Valooma 8:11).

UVE VEEVE N'GOLOSU VA NGULUVE

2 Vakolinto 5:21 piita ndee, "Unguluve aambiikile uKilisiti, uvi nantulanongwa, ave ntulanongwa ku nongwa jyawe, pakuta upwu twiva vaanu va Kilisiti ujwa, twiva vagolosu pavulongolo pa Nguluve."

Saaga ukuta uNguluve ivomba ikiveetsaga ikyu vuweesa ukukita 'kwogolela ikihoto.' Aampelile uYiisu ave vutulanongwa (iipelile neekelo jya vutulanongwa) pa kulongwi jyawe uwe, pakuta tupelwe vagolosu L~~I~~NO ~~U~~VE WOKWIKE

22

va Nguluve mu n'gati mu mwene.

łki kyu kyapelile iweesekane uYiisu aswe uvuswe wa muunu untulanongwa pa kukuswila uve. Ukuhumana niilyo, lino vuweesa ukwima pa miiho ga Nguluve uli tsila lideeha iliveetsaga lya vutulanongwa, ludwado pange vudekedeke wa mmana (Vaebulania 10:19, Valooma 5:1).

Uvaliliilwe Uvugolosu

Kwe keta kiki eketa evaliliilwe evegolosu? Uketsova ewo kwe keta eve 'elimbela venangi.' Itsi tsiliwo elwakeva eNgeleve ali neeve, pwe eve wiiva eli n'golosu, kitsila venangi. IBibilia jiita, "Lino, elwakeva eNgeleve atevalye evegolosu ekehemana ne kemwidika emwene, teli ne lenotsehetso ne mwene ke nzila jya Ntwa viitu eYiise Kilisiti.. (Valooma5:1). Uvaliliilwe evegolosu!

UYiisu uupilye uluvungu ulwahumiine nu vutulanongwa waako palya upwu aasue pa kidaming'anie, nupwu angave naale nu vunangi uvuveetsaga (1 Petulo 2:22). Iki kyu kipelile uNguluve aleke ukugendelela ukukumbuhiitsa imbiivi tsako. IBibilia jiita,

"Kwu kuta ukugendela mwa Kilisiti, uNguluve akava ikuvasajania avaanu nu mwene kitsila kuvalila uvutulanongwa wa veene. Ikange uNguluve atupye uwe imbombo jya kuvavuula avaanu ikulongwi jya lusajano ulu. (2 Vakolinto 5:19).

UVE UVALATSIIWE

Leka tusaage ku kasiki kasupi. Tute uve ugue mu liguli, ukugwa ukwa kukupelye ulame siitso. Baaho ihumila umuunu pakuta akutange uhume mu liguli lila, lweli "ikukuhumya mu liguli." Ikiinu ikipia kikonga kyu kilya ikya uve ukwima na kutengula ukwinotsa. Ku mamenyu agange, "Iliguli lihege kwave niilyo litoola unsiki nu kugimba.

"Ku 1 Vakolinto 6:11 jitsovilwe ukuta, "Avange pagati paanyie L~~I~~NO ~~U~~VE WOKWIKE

wu valiwo. Lino, muvalatsiiwe uvuviivi wiinyo, muhalilwe pakuta mumbombelage uNguluve, nu kuvalilwa ukuta munogye pamiiho ga mwene. Aga gooni umwene avavombye ku nzila jya Ntwa viitu uYiisu Kilisiti, na ku nzila jya Mepo va Nguluve viitu."

26

SUkuvalatsiwa kuhumila kavili: Ulutatsi, uNguluve ikukuhumya mu liguli, kwu kuta uholilwe vupya lwoni, ni Bibilia jikukwilanga ukuta uvalatsiiwe, ulekeng'iine nu lugendo lwa kilunga wu uli mu n'gati mwa Nguluve. Ulwa viili, vulondiwa ukuta iliguli lihume mu mmana gwako kunzila jya kuhumya amasaago gaako pa kugendelela ukukuvalatsa (ukunotsiwa mpya) ku nzila jya Limenyu lya mwene.

UVE LINO UPOKILWE

"Na ku luhekelo munsaanage uDaada. Umwene avatangile unyie munogele ukwingila mu vuhaale uwu aavanotsehiitse avaanu va mwene mu Ludeeva lwa lumuli. UNguluve aatupokile ukuhuma mu ludeeva lwa ng'iisi, akatuhaamya nu kutwingitsa mu Ludeeva lwa Mwana va mwene un'gane. (Vakolosai 1:12-13).

Ukuhuma palya upwu uve wampye uYiisu Kilisiti uwuumi wako, uve uli nyavunyange va Ludeeva lwa Nguluve. Nalikuli ilipepo iliviivi ilinyilile ukuhuma kuvuswe ilyu liweesa ukukunanga lino. Ulu lino uli mbopolwa ukuhuma mu ndagani itsiveetsaga itsuwaviikile, uve ulumanyile ndavule evo nulumanyili. Uve uli mbopolwa ukuhuma mu lugendo uluveetsaga, uvutulanongwa, uvutamu uvukakwibatilye ku nsiki ntale. Kiki ikipela wu tsive? Itso tsiliwo ulwakuva uve lino upokilwe ukuhuma ku maka ga ng'iisi.

HBibilia jiita uNguluve akupokile ukuhuma ku vutavala na maka ga ng'iisi nu kukwingitsa mu Ludeeva lwa mwene. Nunogiili ukudwada ikange. UNguluve vi N'diimi vaako, amiiho ga mwene ga vuloleeli gikukuloleelaga nsiki na nsiki (Zabuli 23:1).

łBibilia jitsova ikange jiita, "Pwu ndi

Mwana va Nguluve ndingavavopole ukuhuma mu mbiivi tsinyo, namukaave vavanda ikange, apeene mwiva vavopolwa jilweli" (Yohana 8:36). UNguluve akupokile nu kukwingitsa mu Ludeeva lwa mwene. Ukwa kwu kwene ulikwo lino, nuukwa kwu kumiinyo. Umalile ukupokwa ukuhuma mu maka ga ng'iisi. Ikange ulumanye ukuta ili lya nsiki ugulutile – umalile uve ukupokwa ukuhuma mu maka ga ng'iisi!

UMEPO VA NGULUVE ITAAMA MU N'GATI MWAVE!

tkiinu ikinge ikivaha mu vutaamo uvu uvupya kyu iki ikiita uMepo va Nguluve ikwitsa nu kutaama mu ng'ati mwave. Unsiki wu uMepo va Nguluve itengula ukwingila nu kutaama mwave, ikukumulikila ulumuli ku nzila jya Limenyu lya Nguluve, kange ikukupa uvumanyi uvupya wa Limenyu lya mwene. Pwu lino wu vukimanyiisa iBibilia, wipata uvumanyi uvupya mu numbula jyako.

łkiinu ikiinge ikyu uMepo uMbalatse ivomba kyu iki ikya kukukumbuhitsa uve

INO UVE WOKWIKE

32

iLimenyu Iya Ngulune (Yohana 14:26). Inyongeletsa, uMepo va Nguluve ikukupa amaka ga kuva mwoleletsi va Livangili Iya Yiisu Kilisiti.

"Lino jumukwupilila amaka wu uMepo uMbalatse itsile kwanyie. Pwu jumwiva vooleletsi va kuvavuula avaanu avange ikulongwi tsyango mu Yelusalemu, mu mpandulue gwoni gwa Yuuda, nu gwa Samaliya, nu kutsisika ku vusililo wa kilunga." (Matyendo 1:8).

Vuvomba Kiki Unsiki Wu

Vutengula ~~U~~kusaaga Amasaago Ga Vujagi?

Ukuholwa vupya nakukakusige uve ukugelwa, apo pwu panogye uveetsage miiho pakuta ingelo tsileke ukukuleva. IBibilia jikutuvuula jiita, uwe tuli mu ngelo unsiki gwoni, napeene uNguluve unsiki gwoni ikutupa inzila jya kwisumukulila (1 Vakolinto 10:13). Apo kwu kuta amasaago ga vujagi wu gikukwitsila uve vulondiwa

(1) UKUKUMBUKA UKUTA UVE HI I KIPELIWA KIPYA

Amasaago aga gikekwitsila nda maka ekehema keenzi kwave, ago we vekevilwa wa kehema kwa Setano. Amaka aga naginotsiwa ekehema mu masaago gaako eve, manya eve lino eholilwe vepya. Bibilia jiita ewe (twi viidiki twi teholilwe vepya) teli na masaago ga Kilisiti (1 Vakolinto 2:16). Vulondiwa ekembekage eketa eve lino eli kipeliwa kipya! UNgeleve inogwa ewe teve vaanu avikembeka eketa ewe teli sipeliwa sipya, kange atupye eweemi evepya. Ne weemi ewa evepya we enogye ekewidika.

(2) GENDAGA MU Wiidihitsi

Mwidikilage uNguluve vaako! Leka tusaage pa debe, tute amasaago ga lugendo uluviivi gikukwitsila. Uvunogwe wiiva vuvaha siitso kwave pakuta uve uvombe ikiinu ikyo

ikiviivi; na ipange vubihiilila siitso pa kuvomba ikiinu ikyo ikiviivi. Napeene baaho vuweesa ukukumbuka ukuta uve uholilwe vupya; uli muunu mpya, ukudinda nu kudindula amiiho gikukwitsila amaka ga kukulugitsa kutale ikiinu ikyo.

Mwidikilage uNguluve! Lumanye, ukuholwa vupya nakwu kuta amasaago amaviivi nagakakwitsilage, apeene ikiinu ikiluti kyu kilya ikyakuleka uve ukwidika ago gataame mu n'gati mwave. Beela! Umuunu mpamato aagelile akatsova akata, 'Navuweesi ukusiga isidege sileke ukuguluka kukyanya, apeene jilweli vuweesa ukusiga sileke ukutsenga uwaaswa pa ntwe gwako!'

Nukaave na maka ga kusiga amasaago aga galeke ukukwitsila ulwakuga aga maka ga kuunzi, apeene vuweesa ukusiga galeke ukuviika uvutaamo mu n'gati mwave. Ulagelaga ukugatavula amasaago ga vujagi gaviike uvutaamo mu n'gati mwave, pange

INO UVE WOKWIKE

kugatavula gakutavale uve. Hyene ilyu unogye ukuvomba lyu lilya ilya kugasiga ku nzila jya kusaaga isiinu isinonu (Vafilipi 4:8).

Ipange uve uli muunu uvikina nu kuvonia isiinu isipela avaanu ukuhekela. apoonu apange jihumila vukivona vulondiwa ukukina ungita n'dala, wu uve uli n'goosi. Vuswala iligavuni Iya kidala, inzwili tsa bandia, vukwigilila ukugenda nu kutsova uta n'dala, napeene kuvumalilo wa nkino uqwa uleke ukusaamwa ukuta uve uli n'goosi. Wihega apoonu upwu ukavonesaaga, wiluta apoonu pa kwandulila imisabwa na kumbele vukilivuka mu litsumbe nu kugendelela utaama na vanino nduwu utsoovve ukutaama navo. Wu vukiteteng'ania ukuluta ku mbombo pakyakulembela pavusiku, uleke ukusaamwa ukuta jilweli uve uli n'goosi. Vutaamaga uli n'goosi nu kuvomba imbombo tsa kigoosi. Jyu vuveetsaga vupuluusi kwave ingave jyu vulutaga ku mbombo, ukutsova nu kwipulika uta ulin'dala nduwu ukavombile wu uli mu mikino igyu ukavonesaaga ikilo ijiluting'iinie.

łkiinu iki kihumila kwave lino. Wavombaga isiinu sya vujagi wu ukanale ukuholwa vupya, napeene lino uli mu vutaamo uvupya. Uvutaamo uwa uvupya wu vukunogye utaamage lino. uli kwiviika uta uli n'dala ku nsiki ntale nu guunge unsiki vukisaamwa nu kwivona vuvomba isiinu sya vupuluusi. Napeene kumbele, vukumbuka ukuta uve uli n'goosi lweli, vutengula ukwituga, vukutsileka itso itsa v~~u~~puluusi. K~~u~~vumalilo witsova wiita, "Aah, ~~u~~ne nand~~ili~~ n'dala; nand~~ili~~ poonu pa kukina nu kuvonia isiinu sya kuviika avaanu vahekelage: Ndilondiwa ndivonie ukwanduka ukuvombijke mu wuumi wane!"

łjyo jyu nzila ijuvuweesa ukugasiga amasaago ga vujagi galeke ukukwitsila, wivuule jyuve ute, "Lola, ndiholilwe vupya. łkyo kyu kihoto kyango!" Pwu nakiinu ulugendo, uvone ukumbwike (ndajive ndeeti INO UVE WOKWIKE 38

jyu vukumbuka, BEELA! tvuule jyuve ute, "Ndiholilwe vupya!" Beela baahobaaho.

(3) UVE MBOMBELI, VOMBA

UNguluve ninogwa uwe tuve vaanu avipulika kwene, apeene inogwa tuve vavombeli va Limenyu.

"Ikange unyie muleke ukwisyova pakuta mupulikaga kukupulika kwene ilimenyu Iya Nguluve. Apeene unyie muveetsage muvomba nduwu litsova. \v 23 Umuunu uvaveetsaga uvi ipulikaga kukupulika kwene ilimenyu Iya Nguluve, ileka ukuvomba nduwu litsova, ujwa iiva ndu muunu uvi ikilola mu kilolelo. \v 24 Wu amalile ukwilola, unsiki wu ihega pa kilolelo, akasiki kaako isaamwa umwu

aveelye" (Yakobo 1:22-24).

Uve wiiva mmbombi va va Limenyu palya upwu vukumbuka iLimenyu nukuwomba nduwu litsova. Nu nsiki gwoni vukulikumbukaga. Ilyo kyu kiinu kipamato mu siinu syongosu isyu uMepmo uMbalatse ivomba mu numbula tsiitu. UYiisu aatsovile akata, "Lino uNtangili ujwa, kwu kuta uMepo uMbalatse, uvi uDaada jiikunsuung'a kwanyie mu litaawa lyango, vi mwene jiikuvamanyiisaaga gooni nu kuvakumbusa gooni ugwu ndivavuulile" (Yohana 14:26).

Insaanage uNguluve, manya uMepo uMbalatse ali apa: Ikututaanga ukukumbuka iLimenyu! Pwu lino, wu vukumbuka iLimenyu, livombolage nduwu litsova. Uve uleke ukwigatatsa ku nongwa jya kulikumbuka, manya uMepo uMbalatse ikukupetsaaga ikikumbuhitsa kya kulikumbuka. Apeene uve uveetsaage unsiki gwoni miiho ukumwidikila

INO ⊎VE WOKWIKE 40

wu ikukuvuula ilweli mu masaago gaako.

(4) Wilolelage Pakuta Uvutulanongwa Vuleke Hkhtavala

Vulondiwa ukumbukage ikiinu iki kipamato: Amasaago ga vujagi gavula maka nalusiku ga kukugalula nu kukutavala ungave uve nugatawili gavombe ewo.

"Lola, uvutulanongwa navukavaleme ikange, ulwakuva lino namulongotsiwa nuvutavulilwa wa ndagilo, apeene uNguluve, ku luhungu lwa mwene, vi ikuvalongotsa (Valooma 6:14). Uvutulanongwa vuleke ukutavala. Vuleke ukuva ni ngusu kwave, ulwakuva uve lino navulongotswa ni ndagilo apeene uli mu vulongotsi nu luhuungu lwa Nguluve. Ikyo kyu kiinu ikyu iBibilia jitsova ukukongana nuuve.

UNguluve akuhetsiitse uve ukuhuma mu maka ga vutulanongwa na maka ga ng'iisi nu kukuviika mu Ludeeva lwa Mwene:

"Munsaanage uDaada ku luhekelo ululuti. Umwene avatangile unyie munogele ukwingila mu vuhaale uwu aavanotsehiitse avaanu va mwene mu Ludeeva lwa lumuli. UNguluve aatupokile ukuhuma mu ludeeva lwa ng'iisi, akatuhaamya nu kutwingitsa mu Ludeeva lwa Mwana va mwene un'gane (Vakolosai 1:12-13).

Ewo wu uliwo uve lino, uve uvyie kipeliwa kipya. Iki kipelile amaka ga ng'iisi galeke ukukutavala ikange; ago aga katale gali mu vutavala wa vutulanongwa, napeene uve uli mu vutavala wa vutaamo wa kiNguluve, uvunavukwiding'ana nu vutulanongwa. Pwu lino wilola ukuta uve navuweesi ukutavaliwa

NO ⊎VE WOKWIKE

n~~u~~ v~~u~~tulanongwa.

Vakolosai 1:14 piita, "UMwana ujwa vi mwene atugombwe, kwu kuta tugombwilwe nu kusyikilwa imbiivi tsiitu. Tuli nu vupoki wu tuli mu n'gati mwa Kilisiti.

Ugu lino gwu nsiki gwawe gwa kutoola vuve wiitu (Vaefeso2:5-6). Natwigela ukuvupata, apeene tulinawo! Pwu patunogye tugendelelage ukwibatilila uvumanyi uvu uwa Limenyu Iya Nguluve nu kuhekela.

WIGAHA NDEETI UNSİKİ AVAMANYAANI ...

Vaako Va Katale Vik**u**k**u**tengej**u**la Amaka?

O Lino eve eholilwe vepya, elimwenenyumba mu kikolo ikipya. Ndajive ndeeti eve neli ikange va kikolo emwewataamaga katale. Uketsova ewo nakweketa lino vulondiwa evaleke avamanyaani vaako va katale ne ketengela ekebeela ekwihanza na veene. Baako, apeene lino vulondiwa eve eveetsage nde lemuli keveene, manya aveene vapitsiige vali mungiisi elwakeva vavela Yiise Kilisiti mu

NO ⊎VE WOKWIKE

n'gati mu veene. Ukumbukage ukuta uve lino wipelile lumuli lwa Nguluve ku veene. Konganaga na veene mu kumanyila nu kulimanya iLimenyu lya Nguluve, pakuta naveene vaweese ukunkonga uYiisu.

44

Kiinu kiki unogye ukuvomba palya upwu vigela ukukutengejula amaka? iBibilia jitsova jiita, ku sigono sya kuvumalilo kuliitsa avamanyisi va vunuasi vongosu, uwu valavombaga uvuviivi uvu nuuvu, valasaagaga nu kwebepula iLweli jya Nguluve (2 Petulo 3:3-4).

Avamanyisi va vunuasi wu valya vooni avigela ukukutengejula amaka ga lwidiko nu kulonda ukukukilivula ku vutaamo waave wa katale. Lino pakunogye uleke ukwidika ukugalulwa naveene. Beela ukuvatavula vingitse imigendele imiviivi gya vutaamo wa veene mu vunyange waako nu Kilisiti. Beelaga uleke ukukwegwa ubihe ku luvasu lwa veene. Uleke ukwidika ilisongo lya veene,

apeene gendelelaga ukwibatilila ulwidiko lwako kwa Nguluve ni Limenyu lwa Mwene.

UKUKUNGILWA IKIKONGOLO UKUNAKULING'IINI

Mu sigono upwu kyatengulaga ikilimo kya kisasa, undimi aakungaga isidiimo sivili mu kikongolo, ndi punda ivili evo ing'ambaako ivili nu kukunga ilikumbulu lya kulimila tsikwegage. Isidiimo isyo sivili syalimaga paninie. Syaweesaaga ukulima ulwakuva syakungwagwa mu kikongolo kipamato, ni sidiimo isyo syavombaga syalimaga paninie wu kunu silotsiitse ukwonu kupamato, uku ukwu kipamato kyalotsaaga vivi kuukwa nakikinge kyalotsaaga. ~~U~~ndimi aale ni mbombo jya kusilungikila ni syene syaluta uluvasu lupamato ulwu undimi asilungikye silutage. Ijyi javeetsaga ewo unsiki gwoni ugwu sikungilwe ikikongolo kipamato.

INO UVE WOKWIKE 46

Lino ulwakuva sivili isyo syale sidiimo isiling'iine, ukwa kutambulwa ukukungilwa ikikongolo kipamato ku sidiimo isiling'iine. Lino iingahumile ikidiimo kipamato punda ni kinge ng'ambaako apo twale tutetsaga kukungilwa ikikongolo ukunakuling'iini ulwakuva ukwa isidiimo isyo sivili nasihwaniini. Lino ingave kuli kukungilwa ikikongolo nu muunu ujyunge, pwu jinogwe jiveetsage kukungilwa ikikongolo panine ku vaanu avaling'iine, jiveetsage uNkilisiti nu Nkilisiti nnine, avaanu avigenda paninie mu vunyange. Lino ingahumile uNkilisiti nu mpanzi vali nu vunyange paninie, pwu avo viiva vakungilwe mu kikongolo kitaling'aana. Apo uNguluve iita. "Mulekage ukuva nu vuhange na vaanu avatsila lwidiko. Ndeeti, uvugolosu nu vutulanongwa sili vuhange? Evo ulumuli ni ng'iisi siweesa ukuva paninie? Ikange, uKilisiti nu Setano viweesa ukwiding'ana? Evo umwidiki nu nyapanzi, viweesa ukuva nu vuhange?

Ndeeti, uVutaamo uVuvalatse wa Nguluve vuweesa ukuva nu vuhange ni sihwani sya minguluve? Uwe tuli Vutaamo uVuvalatse wa Nguluve uvi mwumi! Nduwu uNguluve jyumwene iita, "Nditaamaga mu veene nu kugenda paninie na veene. Jundiiva Nguluve va veene, naveene juviiva vaanu vango" (2 Vakolinto 4:14-16).

Pwu lino ulolage, ungave uve nu muunu ujyunge uvatava mwidiki muli mu vunyange paninie, mutaama paninie mu vutaamo uvuhwaniine, apo vuveetsaga ukungilwe mu kikongolo ikinakikuling'iini uve, ni kiinu ikyo nakyalweli. UNguluve ninogwa uve uveetsage ukungilwe mu kikongolo ikinakiling'aana nuuve, apeene uve ukungwagwe mu kikongolo ikiling'iine na Vakiklisiti avanino, kunu muvomba isiinu isihwaniine. Avaanu uwu naviidiki naviweesi ukuva vamanyaani vaako. Pwu nakiinu

INO UVE WOKWIKE

48

umuunu ujwa ali nu lugendo luli ndeeti, ulwakuva naholilwi vupya, umwene niweesi ukuva mmanyaani vaako unonu.

Najiweesekana pange kwidikiwa pamiiho ga Nguluve, ulwakuva ukwa kukungilitsiwa ikikongolo ikyu nunogiili. Ukugelaania kwave ku nzila jya kulola, nalusiku kilaava kyu kugelelo kya Nguluve.

Jahumye unsiki mpamato uNguluve ansuung'ile uSamweli ukuluta ku nyumba jya Yese kwita akam'bake amafuta mpamato mu vaana va mwene ave nkuludeeva va Vaisilahili (1 Samweli 16:1-13).

Unsiki uSamweli ikumbona umwana umbele va Yese, uEliabu, uSamweli aatsovile akata, "Tsa jilweli, uju vi mwene uvi uNtwa anogilwe ndim'bake amafuta." USamweli aatsovile ewo ulwakuva aambwene indume ntale, kange anogelanie pamiiho. Napeene uNguluve aambulile uSamweli akata, "Uleke

ukum'baka amafuta ujwa, ulwakuva une ndim'beelile." Baaho uNguluve akata, "Lola, avaanu vilola isiinu sya kuunzi, wu uNtwa ilola inumbula, ikundola umuunu umwu aveelye mu n'gati mu mwene." Lino uvuloli waako uve ku muunu uvaveetsaga ulya wa kulola umwivonekela kuunzi na kilya ikyu itsova pa ndomo, wilola umwu ilolela isiinu, wilola umwu igendela, pwu vulamula ukuta ali ndeeti ukukonga umwu umbonie uve. Lino, lola, UNguluve ilola ku gati ku numbula.

Umuunu uvanaholilwi vupya niweesi ukuva ni numbula jya lweli jya Nguluve. Inzila jyene ijikumbiika umuunu agendage mu nzila ingolosu jya Nguluve kwu kuholwa vupya. Ugu gwu nsiki gweene ugwu umuunu iweesa ukuva mmanyaani vaako nnonu. Ikyo kiweesekana palya peene upwu iholwa vupya, peene apo pwu iweesa, na angaleke ukuvomba ewo, nakaweese ukukwitsa

INO UVE WOKWIKE 50

isigelelo sya kumbiika aluting'iinie. Lino uve uholilwe vupya, nu vunogwe waako vuve ukutaama uvutaamo uvukumovosa uNguluve. Apo uleke ukuhuuvila uluhala lwako jyuve. Ikiinu ikyo kyu kiluti ku siinu syoni. Uviike inumbula jyako kwa Nguluve jyu mwene, umwene ikukuvonaga (1 Vakolinto 10:13).

WIGAHA NDEETI W# WIVONA

Uvupala Nu Vukuvilwa Sikukwitsila?

Kwa Maliko 4:1-9, uYiisu aatuganulye ikulongwi jya kitsaago kya ndahambeju. Umuunu ujwa aalutile kwilaha imbeju jya mwene, wu ilaha iseke itsinge tsague pa lunalaawe, itsinge pa mmanga undagasu, itsinge pa mitwinyo, ni tsinge pa mmango unonu. Ku lukindi lwa 16 nu lwa 17, iBibilia jiita

"Avaanu avange vahwaniine ni seke itsivyalilwe pa l~~u~~nalaawe. Wu vikulipulika ilimenyu ilyo, unsiki ugwa vikulyupilila nu luhekelo. Aveene avo vikwibata ilimenyu ku nsiki unsupi, vahwaniine ni mipiini igitsila milela. Wu vukwitsa uvukuvilwa ku nongwa jya limenyu lya Ludeeva lwa Nguluve, pwu vitengejuka (Maliko 4:16-17).

Umwene itsova ikulongwi tsa vaanu avavula mipiini mu n'gati mu veene, nu kusipa kwa veene kwa nsiki nsupi. Itsova iita nupwu jingave avaanu avo vali nyango ukwupilila iLimenyu Iya Nguluve, Iino uvupala evo uvukuvilwa unsiki vukuviitsila ulwakuva vakongi va Limenyu, vitengejuka nu kuleva. Ikiinu ikyo kihumye naku ku vajiitu pagati paawe.

łkiinu ikyu itsova apa uYiisu kyu iki ikya

kuta kuli vaanu vongosu mu sigono isi uwu vatsila lugano ku mwene ulwihuma mu numbula. Avo vikwegwa na mamenyu ga Nguluve agita kuli wuumi wa sikutsooni na sikutsooni, uluhekelo nu kyupilila isiinu isyu vidoova mu nyisajo, ukutsova ilweli aveene vatsila lugano kwa Nguluve ulwihuma mu numbula. Ili lipela ikisa siitso. Lola, unsiki gwa vupala nu vukuvilwa wu gusiike, unogye ugendelelage ukukonga kilya ikitsovilwe mu Limenyu lya Nguluve.

(1) Uveetsage Nu Lugano Lwa Mu N'gati Kwa Nguluve

UNguluve inogwa uve uveetsage nu lugano lwa mu n'gati kange luveetsage lugano lwa lweli ku mwene. Ulugano luweesa ukutoga evo ukwika. Ikiinu ikyu unogye ukuvomba kyu iki ikya kunsaaga umwene nu kupulihiitsa iLimenyu lya mwene, ukuva nu vunyange nu mwene uvugendela mu nyisajo,

L~~I~~NO ~~U~~VE WOKWIKE

ukuvonia ulugano uluvaha ku mwene, manya ulugano lukwongelela wu wiiva piipi nu mwene. Ukuva piipi siitso nu Nguluve, kwu kwipela ulugano lwongelelage mu n'gati mwave. Wu uve vugendelela ukupulika iLimenyu lya mwene, ukwa kukukupelela uve ukugendelela ukummanya nu kun'gana, apo wiiva muunu uvikumwupilila uNguluve ku kigelelo kya pakyanya siitso.

54

Unsiki upwu wiiva nu lugano ulu ulukangasu kwa Nguluve, gwu nsiki iLimenyu lya mwene limetsa imipiini mu numbula jyako, nu nsiki uguveetsaga kingakuhumile ikiinu ikiveetsaga, vukulumanya ukuvepwo kwa Nguluve palya na vuweesa ukuvavuula avaanu avenge ukuvepwo kwa Nguluve.

HBibilia jiita uwuumi nu vuswe sili mu maka ga lulimi (Sumbo 18:20-21), nu kuta galya ugwu witsova gihuma mu numbula (Mataayo 12:34-35,37). Pwu upya uditsiitse inumbula jyako ni Limenyu lya Nguluve,

kitalola isiinu isinge, juvukusivona isiinu sya mu nzila jya Nguluve, naga mamenyu ugwu jyu witsova jugiiva vule vule. Apo jyu wiiva ulesiitse!

(2) ULEKE UKUSWA UNTIMA

Nunogiili ukuswa untima palya wu uvutalamu vukukuvona! Ukuholwa vupya nakwu kuta uvutalamu navukakuvonage, najitsovilwi ukuta uve lino nukaaganilage ni ngelo! Ikitsowa kyu iki ikiita, mu vutalamu wooni na ku vupala uvuveetsaga uvukukuvonaga, uNguluve ikukulovosaaga. Kwave jiveetsaga nduwu jivigilwe ku Zabuli 23:5 ukuta, "Uve vukunnotsehetsa une isiinu sya luhekelo ululuti, pamiiho ga vatavangwa vango. Umbakile amafuta pa ntwe gwango, na kyene ikinywelo kyango kidigile, kilapuka."

UNguluve ninogwa uve uswe untima. Vulondiwa ukwima kigoosi! Uleke ukulola ukuta uve uli mu vupala evo ndeeti, uleke ukuswa untima! UNguluve jikukulovosa, kwu baako ukuswa untima. Uve gendelelaga ukuva mwidiki ku mwene. nu mwene nalakutaage pange kukuleka vimwene. UNguluve ikukwimilaga uve pakuta ulesaage imbiivi itsikukuvona, ulwakuva ago ndajive ndeeti gihumilaga. ILimenyu kwa Yesaya 43:2 liita ungagende mu lugasi, nukadwiviile, kange ungingile mu mwoto nukaapve. Unsiki vukunkonga uYiisu Kilisiti, imbombelage ku numbula jyako jyoni, inkongage kitsila kulola uvupala uvukukugatatsa evo ukukuvona nu kukuviika utaamage unyanyamyie.

"Lino, tukundimya uNguluve uvi ikutupa ukulesa uvutulanongwa nu vuswe ku nzila jya Ntwa viitu uYiisu Kilisiti. Pwu viidikivajyango vagane, munywililage, mulekage

ukudegandega mu lwidiko. Isigono syoni mwikupilage ukuvomba imbombo jya Ntwa, manya mulumanyile ukuta, imbombo ijyu muvomba ku Ntwa, namugatala pavuvule" (1 Vakolinto 15:57-58).

"Lola, umuunu uvaveetsaga uvi aholilwe nu Nguluve, ikutsilema imbiivi tsa mu kilunga. Wu jiliwo najyuwe, tukutsilema imbiivi tsa mu kilunga ku nzila jya lwidiko lwitu mwa Yiisu (1Yohana 5:4).

Pwu lino wilola ukuta uNguluve ikutupa ukulesa ku nzila jya Yiisu Kilisiti, kwu kuta natuweesi ukulemwa. Imba nu kutsingahiitsa ulukindi ulu kwa 1 Yohana 5:4; manya lwitsova ikulongwi tsa kulesa ukukilemile ikilunga, ukwu kwene lwu lwidiko lwitu.

LINO UVE WOKWIKE

Tutaamila ulwidiko, uve umalile ukulesa, nuli muunu uvalevile! Uholilwe vupya pakuta uve muunu uvalesiitse, ulwakuva uholilwe vupya mu n'gati mwa Nguluve. Uve uli kikolo kya Nguluve, uholilwe ukugendela uMepo uMbalatse!

Umepo Umbalatse Nuuve

Hkuholwa vupya kwu kuholwa kwa Mepo va Nguluve (1 Vakolinto 12:13, Yohana 3:5-7). Unsiki wu vuholwa vupya, uMepo uMbalatse iiva vi kiinu ikivaha mu vutaamo waako. Apo pwu panogye uve ukummanya vi veeni uvi vulondiwa ukunkonga nu kulikonga iLimenyu Iya mwene pakuta livombage imbombo mu wuumi wako uve.

Pakunogye ulumanye veeni uvi iihumiitse

LINO UVE WOKWIKE 60

ku nongwa jyave, pakuta uve uvuvone uvunonu wa vutaamo waako wa kuva mwa Kilisiti nu kwupilila ulwokelo lwako (1 Vakolinto 12:8-10) na maka (Luuka 24:49, Mbombo tsa Vapositili 1:4-8) agihuma ku mwene.

UMEPO UMBALATSE VEENI?

I Kunu na kunu mu Bibilia, tukuvuvona uvuganulu wa Mepo uMbalatse. Ku Lwiding'ano uLulaala, tukumbona uMepo ihumya ingusu na maka ga kuvomba isiinu isyu avaanu navatsoviili (Valamutsi 14:6, 19). Mu Lwiding'ano uLupya, tukumbona uMepo itsowa mu kuhwanana, mu vuvombeli nu mu vutaamo mwa Yiisu (Luuka 4:18).

Ikange, uMepo uMbalatse ivoneka mu mbombo na mu vutaamo wa vakongi va Yiisu (Mbombo tsa Vapositili 2:1-4).

⊎Mepo uMbalatse ali Nguluve. ⊎mwene

vi kigavo kya daatu kya Nguluve mu Vudatu wa Nguluve (Yohana 14:16-17, Yohana 15:26).

Umwene aalekwo wu nakikuli kiinu ikiveetsaga (Vutengulilo 1:2).

Umwene vi luvoneko lwa maka ga Nguluve. Ku mamenyu agange, umwene ali kikolo kya Nguluve uvi ikwitsa amamenyu gooni ugwu itsova uNguluve (Vutengulilo 1). Umwene vi Mepo va lugano, va ngusu na

Umwene vi Mepo va vugolosu (2 Vakolinto 3:17).

masaago (2 Timoti 1:7).

HMEPO HMBALATSE NAVI ...

Nalyene ili nakwu kuta uMepo uMbalatse naveeli ngusu, mepo, mafuta, evo nuuta, manya ukuhuma mu Vuvige uVuvalatse, twivona umwu uMepo uMbalatse ivonekela mu siinu isyo. Umwene navi kwu kutsova

LINO UVE WOKWIKE 62

ku nzovele iimya, apeene ikuvapa avaanu uvuweeso wa kutsova inzovele iimya. Umwene navi maka, apeene ikutwingiza mu maka ga Nguluve. Umwene navi Mepo uvikutukilivula mu kikungwa kya kuganagana (Valooma 8:15) apeene vi mwene uvikutupelela ukulesa (2 Vakolinto 3:17).

Kiki Tulonda Ukuva Nu Mepo Hmbalatse?

Umepo uMbalatse ikutupa amaka ga mu numbula (Mbombo tsa Vapositili 1:8). Ilimenyu ili 'amaka' nduwu liganuliiwe ukuhuma mu nzovele jya Kiyunani 'dunamis,' uvuganulu wa Iyene uvugolwiike wiita, 'uvuweeso uvuvaha uwipela ukwanduka.' Gwu nsiki upwu uMepo uMbalatse ikwitsa nu kutaama mu n'gati mwawe. Umwenee ikutupa uvuweeso wa kunotsa isiinu mu vutaamo wiitu namu mu vutaamo wa vaanu

avenge.

Umwene ikutupa amaka ga kulumbilila iLivangili (Mataayo 28:18-20, Maliko 16:15-18).

Ikutwitsiga (Yohana 14:18, Mbombo tsa Vapositili 9:31).

Ikutulungikila nu kutumanyiisa (Yohana 14:26, 1 Vakolinto 2:11-12).

Igenda n~~uu~~we nu kuva paninie nuuwe mu vutaamo wiitu kigono ni kigono (Yohana 14:16).

Ikutusuudila ukuta uwe tuli vaana va Nguluve, naapo ukutuhanza mu vumosu wa mwene mwa Yiisu Kilisiti (Valooma 8:16, Vaefeso 3:6).

Ikutupa uvutavulilwa wa kummegelela uNguluve ku lugano (Valooma 8:15, 2 Vakolinto 3:17, 2 Timoti 1:7).

Vuweesa ~~U~~venawo ~~U~~v~~u~~nyange N~~u~~ Mepo Umbalatse

Kwa Yohana 14:17 uYiisu itsova iita,

"Untangili ujwa vi Mepo uMbalatse. Ujwa jiikuvamanyiisaaga avaanu uwajilweli. Avaanu uwu vikum'beela uNguluve navakaweese ukumwupilila uMepo ujwa, ulwakuva navikumbona, ikange navammanyili. Lino unyie mummanyile uMepo va Nguluve ulwakuva itaama paninie nuunyie, ikange jiiveetsaga mu n'gati mwanyie."

Ukuva nu vunyange nu Mepo uMbalatse kuhumana nu kulumanya ukuvepwo kwa mwene nu kwidika uvuvombeli wa mwene mu vutaamo wiitu. Apo kwu kuta vulondiwa utoole unsiki gwa kuva mu vunyange wa mwene nu kumwupilila ave mmanyaani vaako. Vuweesa ukuva nu vunyange uwa ku nzila jya kwisaja, ukwimanyiisa iLimenyu lya Nguluve, nu kukonga inyiiho tsa Mepo uMbalatse.

Napeene uve lino, uling'iine ni kiinu kipamato ikili ndu mpila ugugubiikwe na magasi, nu luvasu ulunge uli vunge, uli ndu mpila uguditsiiwe nu kugubikwa na magasi. Pakuta ukuta umpila guditsiwe pilondiwa luvepwo ulusunyungu lwa kugendetsa amagasi gingili mu n'gati. Ku nzila jyijyo ijyo, unsiki vuholwa vupya, lasima umwupilile uMepo uMbalatse nu kuditsiwa.

Ikange, ukuditsiwa uMepo uMbalatse nakiinu ikihumila kapamato, ikihumila kapamato mu vutaamo wa muunu wooni. Apeene ikyo kiinu ikigendelela ukuhumila,

66

kiinu kya kila kigono (Vaefeso 5:18). Ili livombekaga ukukongana nu kumanya ukuvepwo kwa mwene nu kwidika uvuvombeli wa mwene mu vutaamo waako. Jiweesekana ukuditsiwa uMepo uMbalatse ungave vugendelela ukukula mu kumanying'ana kwave nu mwene, ukugendela uluginio, inyisajo, ukwimanyiisa iLimenyu, nu kutsingahitsa nu kukonga indagilo tsa mwene. Pakuvomba ewo vuweesa ukulongotsiwa nu Mepo va Nguluve.

HKHHWİGA

Nduwu nditalile ukutsova panena apo, uMepo va Nguluve ikuvapa avaana va Nguluve uvuweeso wa kuhwiga. Kipamato mu simanyilo isyu aatsovile uNtwa ukuta viveetsaga nasyo aviidiki wu vuweeso wa kutsova inzovele ingeni (Maliko 16:17).

⊎vu vuweeso wa ki-Mepo kange

wa ki-Nguluve uvukumpelela umwidiki ukwanding'ana nu Nguluve mu numbula jya mwene umwidiki, ni kiinu ikyo iveetsaga uMepo uMbalatse vi akiviikile mu n'gati mwaye.

Unsiki ugunge ukuhwiga kutsowa ukuta kwu 'Kwisaja kwa muunu mu numbula jya mwene.' Unsiki wu tuhwiga, tukwanding'ana nu Nguluve (1 Vakolinto 14:4) ni numbula tsiitu tsitsengwa (Yuda 1:20). Ikange inumbula tsiitu tsiita ukupeewa amaka nu kunotsiwa vupya (Yesaya 40:31).

Unsiki gulya wu vukumwupilila uMepo uMbalatse, uMwene nakakutsovelage uve, apeene ikukupa uvuweeso wa kuhwiga. Pwu vugendelelaga ukutsova nu Nguluve mu nzovele iimya unsiki gwoni ugwu vunogwa ukuvomba ewo.

Unsiki wu vutengula ukuhwiga, juvukivanaga uli nu vumanyi vudebe wa L~~I~~NO ~~U~~VE WOKWIKE

68

kwisaja, uvumanyi uwa vugendelelaga ukwongelela ukukongana nuuve ungave vukijumilitsa mu lwisajo. Jiiva ndu mwana un'debe uvitengula ukutsova amamenyu ga mwene amatatsi. Unsiki igendelela ukwitsoveletsa ukutsova, wu vule vule ikava uvumanyi wa kutsova vunonu. Vuvule vule wu jiliwo wu umuunu itengula ukuhwiga. Itso nzovele miya, napeene ndajive najilondiwa ukumanyila, uve unogye ukugendelela ukwitsoveletsa ulwakuva umalile ukuva nu vumanyi.

Ikange, wu vugendelela ukuhwiga kavikavili, ukwa kukukutangaga ukwongeletsa uvumanyi waako ki-Mepo, nu kukulongolela mu kukava isikungilwa isinge isyu uMepo va Nguluve ikuvapa avaanu.

UVE LASIMA ULUTAGE KU TEMBILE?

Mu kitabu kya Mataayo 16:18 uYiisu aatsovile akata itembile gwu mmana gwa mwene uguli mu kilunga, ikange aatye alajitsenga nu kupela imilyango gya ku vuswe gileke ukujilesa.

Lino, ummana guli ni sipagika syongosu, syoni isyo sili mmana mpamato. Ndumwu guveelye ummana, wu jiliwo na kwa Kilisiti. Uwe twi vooni, jive wu Vayahudi evo jive wu vatava Vayahudi, jive

L~~I~~NO ~~U~~VE WOKWIKE

vavanda evo jive vavopolwa, twi vooni twotsiiwe nu kupeewa uMepo mpamato, uMepo uMbalatse, pakuta tuve mmana mpamato, manya ummana nagwiva kipagika kipamato, apeene guli ni sipagika syongosu. 70

(1 Vakolinto 12:12-14).

Uwe tuli mmana nu Kilisiti vi ntwe. Avakilisiti vooni (avaholilwe vupya) sipagika sya mmana gwa mwene, kange nu jyunge ku nnine (1 Vakolinto 12:27). Nduwu jiliwo ku mmana gwa muunu ikipagika kipamato nakiweesa ukuvomba imbombo jya kyene, avanyavunyange va mmana gwa Yiisu naveene naviweesi ukuvomba imbombo vangave valekeng'iine. Ijyi jiliwo ulwakuva uNguluve avapye isikungilwa isinasiling'iine ni nyilango ku vanyavunyange wa tembile pakuta itembile inguge jitsengwe (1 Vakolinto

12:18-24; Vaefeso 4:11-12).

Apo kwu kuta ukuluta ku tembile kukisaja kuvonia uwiidihitsi ku vunogwe wa Nguluve, ilyo liita ukututanga uwe tuve lutangilo ku vaanu avenge ukugendela mu sikungilwa siitu isyu atupye uNguluve; ukuvomba isidego, ukuponia avatamu, ukutsova amalago nk. Uve vuweesa uve nu vumanyi vunonu wa Limenyu Iya Nguluve ilyu limanyisiiwa, ukupulihiitsa uwoleletsi, nu kwolela isidego wu sivombeka. Ukudoova nu kwisaja kwa Nguluve syu sipela uMpelela ugugavilwe ku mbombo jya Nguluve mu Mepo uMbalatse, nu kutangana pagati pa viidiki va Nguluve mu mpelela ku nzila ijili peene (Vaebulania 10:25; Mbombo tsa Vapositili1:14; Zabuli 133:1-2).

Ukugenda mu limenyu wu uli mwene kuling'iine nu kutoga vi mwene mu kidugala ikivaha siitso. Lino ungave vukihanza na vanino mu mpelela wiva uli mu n'gunda ugwu guditsiiwe uMepo uMbalate. Napeene,

L~~I~~NO ~~U~~VE WOKWIKE

72

ukwihanza lwoni mu mbombo tsa mpelela kukukutangaga ukutwela ikulongwi nyongosu tsa mpelela na vaanu va mpelela ugwa. Ikange jikukutangaga uve ugendelelage vunonu kinumbula (uvumuunu wa mu n'gati) pakuta uduluke. Ulwiho ulwa lukukuviika ugendage vunonu mu Limenyu nu kuhuupa iseke.

Vi Nkilisiti, pakunogye ugumanye umpelela ugwu vukipulikaga kwu ku nyumba jyako nuuve vukihumyaga vunonu ukuguvombela imbombo tsa gwene. Ungaleke ukuvomba ewo, vuveetsaga widindye jyuve ulusajo ni siinu isinge syolosu ukuhuma kwa Nguluve. Apo wiiva navugenda mu lukindi lwa Limenyu lya mwene. Lino uve uholilwe vupya, Gendaga kunu vukituga ukuta uve uli veeni, ikange ulaleka lusiku ukwihanza mu lulundamano lwa vahalwa (Vaebulania 10:25)

– Bɨhaga ku tembile!

UKUKULA

HBibilia jiita ndee wu vupulika iLimenyu lya Nguluve, ulwidiko lukukwitsila. Ndipendekesa amasomo aga agikonga ku nongwa jya kugendelela ukukula kiroho. Ikulongwi itsi tsiviikilwe tsikuvoniage umwu kunogye ukuva na mafanikio nu kuva muunu uvihuupa iseke, ikiinu ikipelaga ukwongelela kwa lwidiko mu numbula jyako. Itange uve natso ikanda itso ikange utsipulihiitse. Lipe unsiki iLimenyu livombe imbombo jya lyene nuuve juvukukuvona ukwanduka kwa wuumi waako.

To contact the author write: Pastor Chris Oyakhilome:

United Kingdom:

Unit C2, Thamesview Business Centre Barlow Way, Rainham, RM13 8BT Tel.: +44 (0)1708 556 604

South Africa:

303 Pretoria Avenue Cnr. Harley and Bram Fischer, Randburg, Gauteng, South Africa. Tel:+27-11-326 0971, +27-11-326 0972

Nigeria:

Christ Embassy Plot 97, Durumi District, Abuja, Nigeria.

Nigeria:

Plot 22/23 Billings Way, Oregun, Ikeja, Lagos. Tel: +234-808 586 5700,

+234-817 198 7339 +234-802 478 9892-3

Please include your testimony or help received from this book when you write. Your prayer requests are also welcome.